

Első évfolyam.

28. szám.

1877. október 12.

DÉLIBÁB.

Heti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Kiadó és főmunkatárs:

Gróf Csáky Alfonz.

Szerkesztő:

Dengi János.

Rendes munkatársak:

ABAFI LAJOS, AIGNER FERENCZ, ARADI JÓZSEF, AUCUN, BÁTORFI LAJOS, BENEDEK SÁNDOR, BÖHM ADOLF, CSALOMJAI, CSENGEI GUSZTÁV, DARMAI VIKTOR, DOLINAY GYULA, ERDÉLYI MIKES RÓZA, ERŐDI DÁNIEL, FÖLDVÁRI ISTVÁN, GÁSPÁR IMRE, HAJGATÓ SÁNDOR, HAMAR LÁSZLÓ, HANG FERENCZ, HOFFMANN MÓR, E. ILLÉS LÁSZLÓ, ILLYÉS BÁLINT, KÁRPÁTI KÁROLY, KERÉKES SÁMUEL, KORODA PÁL, E. KOVÁCS GYULA, KOMPOLTHY TIVADAR, LUKÁCS ÖDÖN, MAJTHÉNYI FLÓRA, MÁRKI SÁNDOR, MÁRKUS JÓZSEF, MENDE BÓDOG, MOLLER EDE, RUDNYÁNSZKY GYULA, REVICZKY GYULA, V. SÁRFFY IGNÁCZ, SIPOS SOMA, SÓLYOM JENŐ, SZABÓ ENDRE, DR. SZABÓ DÁVID, DR. SZEMÁK ISTVÁN, IFJ. SZINNYEY JÓZSEF, VAJDA VIKTOR, VASS JENŐ, GR. VAY SAROLTA, VÁRY GELLÉRT.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 6 frt.
Fél évre . . . . . 3 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Előfizetések, reclamatiók, vidéki levelezések, talányok, a talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyesek rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap bellartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó hivatal: Varga-utca 2256. sz.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utca 2536. sz.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1877.

Előfizetési felhívás.

A „DÉLIBÁB“ mindeztideig igyekezett megmutatni, hogy ama czélok, melyeket megindulásakor kitűzött, nem téveszté szem elől; hogy e czélok mennyiben lettek megközelítve s elérve, mutatta s mutatja az összes hazai sajtó elismerése s a közönség napról napra örvendetesen növekedő támogatása; mi, ha az eddigi arányban fog emelkedni, kilátást enged arra, hogy lapunk még terjedelmesebb alakban jelenjék meg az eddiginél is.

Kik lapunkat ismerik, tudják, hogy a „DÉLIBÁB“ létezése szükséges és jogos, az összes vidéki sajtót egyedül képviselvén a fővárossal szemben. Tartalma, értékre és változatosságra nézve a fővárosi enemű vállalatokkal versenyez; a borítékon hozunk számrejtvényeket, talányokat, tréfákat és adomákat, vegyes híreket s levelezéseket. Számos levelezőnk van külföldről, a fővárosból és vidékről. Egyszóval ezután is mindent megteszünk, hogy lapunk a művelt közönség támogatására érdemes legyen.

Előfizetési ára a lap homlokán olvasható.

A szerkesztőségnek előfizetni lehet a következő művekre is:

„Munkács ostroma.“ Költői elbeszélés VI énekben. Irta **Dengi János**. Ára 20 kr.

„Falusi könyvtár.“ Mulattató, tanulságos, ismeretterjesztő és az élet köréből vett hasznos olvasmányok különösen a nép számára. Szerkeszti **Vass Jenő** és **Dengi János**.

Ez utóbbi megjelenik havonkénti füzetekben. Egy füzet ára 12 kr.

Egész évi előfizetési ára 1 frt. 20 kr.

S AKKTALÁNY.

Kunczi Ilontól.

			den	Éj*	ja	ál		
			Bár	den	hang	lek		
ha	min	jel	Min	mak,	lát	ne	lel	
nap	lok	si	nak	ved	ged	Mert	ped	
	szól	pal			ké	ki		
	rok,	do			re	te		
	té	lad			ált	dig		
	gon	bár			csak	já		
mo	Ro	ged	rád	rak	min	ja,	müt	
lát	dig	soly	lák,	Mán	de	mer	nem	
		lak	min	re	Sze			
		ke	gok	Min	dig,			

S ZÁMREJTVÉNY.

Opris Katinkától.

8. 19. 1. 11. *E hely sok magasztos gondolatra tanít,
De csöndje, setétje, félelemre indít.*
22. 34. 4. 23. 10. *Szerencsénknappjainakadhat számtalan,
Balsorsunk közepett elég ha egy hü van,*
3. 21. 19. *Boldog az a kinek buját előli,
Még boldogabb kinek jó kedvét tüzei.*
30. 7. 5. 19. 27. 12 2. 26. *Többféle van ilyen, de csak egy állandó,
Sirjába viszi el ezt a honimádó.*
12. 23. 35. 6. 31. *Nehéz, ha erőszak kényszeríti reánk.
Édes, ha egy igaz szívet csatol hozzánk.*
33. 23. 4. 9. 32. *Számtalan kétség közt kell ezt néha tenni,
S mégis jobb mint róla végkép lemondani.*
4. 14. 3. *Elmondhatná magáról az olyan szív,
Ki egy mélyebb érzelemhez soká hív.*
33. 23. 24. 16. *Egy ember sincs, aki ezt ne ismerné,
És sok ifju óriássá növeli:*
19. 8. 26. 2. 13. 25. *Tarka pára életünknek határán,
Képzeteitünk szülte muló szívárvány!*
- 1—35. *Hires költőnk mondta ezt így szomjában!
Mikor bort kért egy pusztai csárdában.*
- Megfejtési határidő október 26-ka.

ELIBÁB.

Meti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Tartalom:

1. „Mózes“-ből (mutatvány) Váradi Antaltól. 2. Katinka. (beszély) Aigner Ferencztől. 3. A byzanti műveltség szelleme. Váry Gellától. 4. Az aradi tizenhárom. (költ.) Tóth Kálmántól. 5. Levél a szerkesztőhöz. Darmay Viktortól. 6. A Kisfaludy-társaság ülése. Aueun-tól. 7. 8. Replikák. 9. Böles bolondságok. 10. Tárca: Vissza-vissza gondolkodok (költ.) Somló Sándortól. Az ősz jelei. Kürthy Emiltől.

„MÓZES“-BŐL.*)

Mózes a pharaó előtt elbeszéli főséges küldetését.

Harmadik felvonás.

2-ik jelenet.

A pharaó.

Szólj,

Ki vagy s mi küldetéssel jösz elem!

Mózes.

Pásztor valék a bérezek ormain,
Hol a nagy égbolt felhős homlokát
A midiáni szirtoromra hajtván
Záporkönyüket sir a föld fölé!
Rab volt anyám, szülőházam Egyptus
S bölesöm a Neylos ringó hajjai,
Dajkám királyi hölgy; s anyám tejével
Beszívtam a rabság gyűlöletét...
S e gyűlölet kiűzött rabházamból
Szabad mezők bilinstelen honába,
Hol ur az Isten s papja a vihar,
Mely menydörögve zengi hymnusát
S villámkezelével bérczoltárkövén
Egy erdőt gyujt meg áldozat-tüzéül.
Ott éltem én, egy ismeretlen nemzet
Testvéreül fogadt fel s rokoul

*) Először színpadunkon fog színre kerülni a jeles írónak az akadémia által megdícsért e tragoediája; azért azt hiszszük, kedves dolgot teszünk, ha olvasóinknak mutatványt közlünk belőle.

S reám bíz az egyetlen vagyonát,
Kis nyájait — szerény előjeléül
A küldetésnek, amely várt reám.

Horusz papok.

A küldetést!

Manetho.

Ne hagyd beszélni őt,
Szavában oly erő van, mely lebűvöl;
Az alvilág hatalma az.

Ammon-Rha.

Hazudsz,

Akkor szavadnak volna ily varázsa
Az alvilágnak papja itt te vagy!

Apharaó.

Hagyjátok őt beszélni szabadon.

Mózes.

Biborsugáros alkonyat vala,
A nap királyi köntösét felöltvén,
Sugárkezelét szent végáldásra uyujtá
A föld fölé. S fényes szemét sötét
Kezével a halálos éjszaka
Kezdé befogni... ott fenn álltam én
A Hóreb égbe nyuló ormain
S alátekinték haldokló világa
Bús színhelyére... Messze láthatáron
A szürkülettel átfogott vidék
Körében pálmaerdő reszketett;
Messzebb a sárga arcú sivatag
Pyramisoknak nyuló árnyaival,
Hol a Memnon szobrok zengő esodái
Fején még alkony-koszoru égett.
Amott kelet felé a büszke tenger
A nap sugáraitól vérré változék
S mardosva mosta partja szirtkövét
S meg összefolyt a messze táj ködével.
... Beállt az éj. Csak még a Hóreb ormán
És vállamon rezgett biborsugára,
Midőn körültem uj világ derengett
S vörös fényével oltártűz gyanánt

Az égre lángolt... egy bokor vala,
Amely kigyult, de fénye oly csodás
S a nyugvó nap fényével oly rokon volt,
Hogy áhitattal hajlott meg fejem
S szilárdan álló térdem megtörött.
Felé közelgtem... ámde rémülettel
Döbbsentem vissza, mert a lángnak ajka nyílt
S dörgő szavával így kiálta rám:
„Old meg saruidat, mert a hely, hol állasz,
Szent!” És én áhitattal leborultam,
Mig ajkam ezt rebegte csak: „Ki vagy?”
„Figyelj reám!” — felelt az égi láng —
„Mert én vagyok apáid Istene,
Ki Ábrahámot uj hazába vittem,
Izsák halálesapását felfogám
S Jákobnak adtam nőt és uj hazát!
Lelkemben mély haragnak lángja gyult,
Mivel apáid nemzetét szabad
Honából rab hazába vezeté
Rosz szelleme! Én népem Izrael
Rab, megvetett, letiprott ne legyen,
Én akarom, az örök Jehovah!”

Z s i d ó k.

(térdre hullanak.)

Az örök Jehovah!

P a p o k.

Valót beszél ez?

M ó z e s.

„Eredj azért”, így folytatá az Ur,
„Én nyájam őre, Mózes, Izraelhez,
Amely a pharaoknak rabja most
És légy vezére egy szabad hazába,

TÁRCSA.

VISSZA-VISSZA.

Vissza-visszagondolok rád,
Rég lehullott csillagom;
Lelkem visszaszáll a multra —
Mint a tolvaj — üzve, futva
S itt pihen meg sirodon!

Óh ha látnál bujdokolni
Fáradtan, menhely nekül:
Visszajönnél, visszajárnál,
Nem gyülnél — megbocsátnál —
Nem hagynál itt egyedül!

Somló Sándor.

AZ ŐSZ JELEI.

— Budapesti karczolat. —

Bizony megint beköszöntött a kedves ősz, e szelid,
mélabús évszak dérhatáros reggeleivel, hűvös estéi-
vel.... midőn

Hol Izrael megint enyém leszen;
De jól figyelj, csak népedé lehetsz,
Szivedből tépj ki minden más szerelmet,
Csak Istenét ne s népedét csupán!
E kettőt kell szeretned lelked mélyén
Csak így lehetsz néped vezére, így
Lehetsz az Ur magas küldötte csak!
Menj, mond a pharaonak Én-nevemben
Bocsássa el rab Izraelt azonnal,
Engedje azt szabad honába térni,
Töresse össze szolgánczeit
S bocsássa rögtön át határain,
Mivel, — ha ellenáll — im esküszöm
Én, lángoló Jehovah, önmagamra,
Hogy összezúgom, mint a Lucifer
Sötét hadát s fejére oly kilencz
Csapást zuditok szörnyű jobb kezemből,
Hogy megremeg belé egész Egyptus,
A Neylos tulesap ágya szökkörén,
Gőzölgve nyíl meg a föld, a lángoló ég,
Megrenditetten önti szét a földre
Csillagjaim megolvadt szinaranyát!
Im ezt bizá reám Jehovah....
S én eljövök, hogy teljesítem azt.

Váradi Antal.

KATINKA.

— Beszély. —

Irta Aigner Ferencz.

— Igazán csinos alak... Meg kell tudnom,
ki lehet? Minő könnyedén lebeg tova. Mennyi
természetesség mozdulataiban. Ah, báresak visz-

Távolba nyúló rétek zöldjén
Csillognak kékszemű tavak;
Szól a tilinkó — s a magasban
Kurrongó varjak szállanak....

mint Darmay szépen mondja!

De könnyű neki s a „természet ölén” élők-
nek felismerni az ősz közeledtét, hogy ujjongva kö-
szöntsék s még egyszer befutkározhassák a mezőt,
erdőt, ligetet, mielőtt a tél reá borítaná gyászos hó-
leplét....

Könnnyű nekik, — de annál nehezebb nekünk, sze-
gény városiaknak, kik nem látjuk Tompával, amint

Megsárgultan omlik a lomb,
A madárka hallgat;
Dérré válik, hősziint játszik
A mezőn a harmat....

De azért Budapesten is elég jel hirdeti a közelgő
évszakokat és kivált az őszre nagyon könnyű rá-
ismerni....

Ha az utczára lépsz, testedet különös borzongás
futja végig, mely kezeidet zsebedbe dugni készíti; s e
különös jelenség okát keresve, szemed egy Men c s i -
k o f f.... pardon O s m a n... felöltöbe burkolt alakon
akad meg, már gyaníthatod hogy itt az ősz. Ezen

szafordulna egy pillanatra!? Nem mintha azt akarnám, hogy engemet nézzen — rá kerül arra is a sor idővel — hanem, hogy arcát láthassam, mely bizonyára angyali... Ej, ej, a kicsike mindjárt eltűnik szemeim elől. Fürge lépéseivel már jókora tért nyert előttem. És én még arcát se láttam! Előre Gedeon barátom, neked utól kell érned a bájos gyermeket!

Egy tavaszi nap reggelén így monologizált K. város legszebb utcáján végig haladva, azaz inkább futamodva, egy feltűnően kecses fiatal leány után: nemes s nemzeti Czimeresi Gedeon, ki ide s tova 10 éve hordozza már hymen rózsalánczait.

Szerencsére e rózsaláncz nem volt valami erősen fűzve. Czimeresi Gedeon uram olykor-olykor tágíthatott rajta, ha akarta. Most is azon töri fejét, midőn kergeti azt a lebegő angyalt, ki Czimeresiné ő nagyságának legalább is unokája lehetne.

Végre Czimeresi el is érte ezéjlát. Látott, látta a legszebb nőt a világon. Amint rá pillantott arra a kis barna leányzóra, kit merev tekintetével egészen megzavart, azonnal meggyőződésévé vált: hogy ő most a világ legszebb angyalát szemléli.

Az ember 40—45 év körül fölötté nagyit mindent; még a nőt is megszípi képzeletében.

feltevésedet még jobban megerősíti a bormérések alakában diszjelgő ezen egy szó

„m u s t“

és rögtön eszedbe jut, hogy ilyen időtjárt énekelhetted a jó öreg Beranger:

Midőn az ősznek kosarából
Az édes nektár árja foly,
A forrongó nedv kiragadja
Az aggot is mélaiból....

A könyvkereskedők kirakataiban citrom- és narancs-sárga hirdetések kínálják az „iskolai tankönyveket“; az utcasarkon nem ibolyát, gyöngyvirágot és rózsát árulnak, hanem sóspereczet, gesztenyét meg — pattogatott kukoriczát!....

A gyümölcsárusok kosaraiban piroslik az alma, mosolyog a szőlő és az iskolába siető gyermekcsereg vágyó pillantással áll meg e kincsgulák előtt, mert Petőfi is azt mondja, hogy

Kivánt időszak az ősz a gyermekeknek,
Mint anya jön elé,
Aki fiainak számára kosarát
Gyümölcsessel terhelé.

De azért Petőfi nem szerette az ősz, mint maga is mondja:

Az olvadozó vén gavalléroknak bocsássuk meg e rajongást, hisz a „megszépített gyermek“-ek ugyanis elég borsot szoktak törni orruk alá, ha egyszer rózsás körmeik közé kerithetik bozontos fürtü udvarlók fejét.

No de kísérjük figyelemmel Czimeresit.

Czimeresi régóta híressé vált azon meglepő érdeklődés miatt, melyet a nőnem iránt lépten nyomon elárult.

Volt győzelme és kudarcza elég, de nem anyyi, hogy jövőre kedvét vesztette volna az afféle uri szokásoktól.

Vajjon most minő siker fogja koronázni fáradozásait?

Mert hogy fáradott, mutatják a verejtékesöpek, melyeket homlokáról alig győz kendőjével letörölni.

Vannak emberek az életben, kik hamar megtalálják magukat az élet bármilyen körülményei közt.

Czimeresi Gedeon ezeknek sorába tartozott.

Miután eleget gyönyörködött s a leányt, ki egy kised ház kapuja alatt eltűnt, nem követhette szemeivel, azonnal észrevette a kapura kiszögezett papirosan a következő hirdetést: „Kiadó szállás.“ Ah! ezt a szállást okvetlenül kibérelem! — kiáltott fel a szilárd elhatározás hangján.

Én ellenségemül néztem az ősz s szólék,
Ha gyümölcsöt hozott:
Tartsd meg ajándékom, ha kedves madaram,
A golyát, elesalod.

A Margitszigeten még minden oly üde, viritó mint volt tavasszal s a nyár közepén, de már a város-
ligetben meglátszanak nyomai... mindenfelé sárguló lomb, a légben repkedő ökönyál és Endrődi szerint

A mező elejtette koszoruját
S az erdő daltalan.

Minden ember a déli órákban teszi meg minden-napi sétáját és este inkább a színházba siet jó meleg felöltővel ellátva...

Igen a színház... ez is egyike legjobb hévmérőinknek!... Nyáron a legkitűnőbb előadások sem vonzanak... s alig, hogy beáll az ősz, még a legkopottabb darab... még a legkezdetlegesebb művésznő is telt házat csinál...

Csakhogy az igazgatók lovagias emberek!... Nem élnek vissza az ősz hatalmával... sőt ellenkezőleg, a legérdekesebb újdonságokkal s világhírű — vendégművészekkel kedveskednek közönségüknek...

Most a nemzetiben Gerster Etelka, a népszínházban pedig Soldosnék gyönyörködteti csa

És hogy szándékát megvalósíthassa, rátért arra az utra, melyen néhány percczel előbb a csinos ismeretlen távozott.

Amint a kapu alá érkezett, a legelső ajtón koczogott.

Egy kedves, üde hang följogosította a belépésre.

Czimeresi e hangra megrezzent. Vajjon a véletlen nem segíti már az első lépésnél is? Ha volna, minő hálával tartozna azért a sorsnak, mely ügyesen az imádott lény körébe segítette.

Ekként reménykedve belépett a szerényen butorzott kis szobába.

(Folyt. köv.)

A BIZANTI MŰVELTSÉG SZELLEME.

— Váry Gellértől. —

(Folytatás.)

Nem tartozik hozzánk elősorolni azon elágazó véleményeket, melyeket ősi nemzeti ereklyénkről már annyian elmondtak, hanem csak azon tényre utalhatunk, melyet azon most is akárki megláthat. „Mi, mondja az 1867-ki koronázási emlékkönyv írója, mivel ma már az minden kétség fölött áll, határozottan kimondjuk, hogy a szent korona két részből van összetoldva.“ És ugyanaz főnebb: „Hogy a korona két különböző részből áll, azt nemcsak az azon levő görög s latin aláírású képekből lehet megtudni. A latin koronának arany-színe feltűnően eltér a görögötől. A képeken látható művészet s a nemes kövek minősége szintén feltűnően

logány dalával a boldog fővárosiakat; s mi nem vagyunk képesek teljesen méltányolni Tóth Kálmán szép dalát:

Fütyül a szél, az idő már őszre jár,
Szebb hazába megy vigadni a madár...

mert ha Ophélie vagy Marjolaine énekel, nem érzünk mi hideget, szelet, enyészetet... mi akkor csak azt látjuk, mint játszik „a szelid tébolyult“ a tavasz virágaival... s mint figyelmeztet, „a z e r é n y d i j nyertes menyecske“ a tavasz madarának — kakkukolására... De, ha kilépünk az utcára, legtöbbszörre szétfoszlik a költészet varázsa és dideregve adunk igazat Szabó Endrének, mert

A szél oly gyilkos kedvvel nyargalász!
Hajszolva üvöltő kopóit, —
A szürke felhőt tépi, gyurja — s a
Boszorka hegygyel esőkolózik...

Igen bizony s ez már aztán kézzelfogható jele az ősz jelenlétének s attól fogva aztán sok

Hideg, ködös, őszi nap van;
Esik s a szél zúg szakadatlan,
A szőlő-lomb még rácsát öleli,
De minden szélre hullnak leveli...

mint Longfellow mondja találóan... A nap is mindinkább a száguldó felhőkbe burkolózik s csak néha bukkan elő mintegy fájdalmasan mosolygva a kerepesi

különböző. A latin korona képein kevésbé látszik a művészi tapintat, mert a művészet napja nyugoton hamarabb elhomályosult, mint keleten“ stb.

Nincs szükségünk a szent korona két része közti különbséget tovább vázolgatni. Mi célunkat értük, ha annak görög és latin minémiségében mintegy aranyá vált történeti bizonyítékát látjuk annak, hogy a bizanti szellem első sz. királyunk korában mily jelentékeny szerepet játszott még hazánk földén. Állításunk értékéből nem von le semmit sem annak történelmi igazsága, hogy a szent korona latin része a tulajdonképi sz. István koronája, míg a görög korona avval később forrott egygyé, mert ez nemcsak azt nem mondja, hogy a bizanti befolyás hazánk műveltségére első királyunkkal végét érte, hanem inkább, hogy az még azután is tartott. Elismerjük, hogy a bizanti császárság mint a gyermekek által összehordott hóbáb azon arányban olvadt összebb, amelyben a nyugot-európai műveltség bővebb fejleményt nyert; a közeli szomszédság körülményénél fogva mégsem történt, hogy Magyarország avval semminemű érintkezésben ne álljon. Majd a görög császárok vették el feleségül a magyar királyok leányait, majd a magyar királyok a görög császárokat. Így lett sz. László királyunk leánya Piroska Komnen Jánosnak felesége, majd viszont III. és IV. Béla királyaink felesége Komnen Mária és Laskaris Mária. (Decsi koronás magyar királynék. (Pest. 1795.)

Ha Bonfini-Decades-eiben olvassuk, hogy I. Mátyás felesége Beatrix mily befolyást gyakorolt azon nagyszerű műveltségi mozzanatokra, melyekre a király vállalkozott, elgondolhatjuk, hogy nemkülönben állhatott az régiebb királyainknál sem. IV. Bélának pénzei,

út mellett fekvő temetőre, hol serényen dolgoznak a sirok feldiszipésén... mert még egyszer ez évben a halottak birodalmának is tavaszi fényben kell usznia, csak hogy őszi rózsák és chrizanthémumok fűződnek majd koszorúkká rózsák s nefelejts helyett... s a csilámló szentjános bogárkák helyét tarka mécsesek fogják elfoglalni és aztán... aztán... alkalmazható lesz Heine dala

Es ist still und dunkel!
Verweht ist Blatt und Blüth'
Der Stern ist knisternd zerstoeben,
Verklungen das Schwanenlied.

Mindez azonban nem elég... mert vannak hűvös májusi napjaink is, a kényes fővárosi már megszokta hogy — drága pénzen — ősszel is kap tavaszi virágot és tavasszal őszi gyümölcsöt. Rákossynak nyáron is sikerül megtölteni a népszínházat és a kegyelet bármely évszakban is feldiszipi sirjait... de legcsalhatatlanabb jele annak, hogy itt az ősz, midőn a szerkesztőségekbe záporoként hull az „őszi dal“ özöne... ez már aztán minden kétséget kizár... ugy-e szerkesztő ur?*)

Kürthy Emil.

*) Még eddig nincs panasz.

Szerk.

III. Bélának pedig intézkedései a byzanti szellemnek érvényesülése iránt minden kétséget kizárnak. Aki megtekinti azon pontokból, mint valami gyöngysorból alakított királyi képeket, melyek IV. Béla pénzein láthatók, hirtelenében alig tudja, hogy byzanti vagy magyar pénz forog-e kezei között. (Schönvisner Notitia hungaricae rei numariae. Budaë, 1801.) Ami pedig III. Bélát illeti, kít a főurak egy része éppen byzanti neveltetése miatt nem akart királynak választani, trónralépte után nem késett byzanti tapasztalatait a magyar földön is meghonosítani.

„A tapasztalatokat, ugymond Horváth Mihály, melyeket magának a görög kormánynál szerzett volt, mindjárt országglása elején javára fordítani igyekezett hazájának. A királyok eddigelé futáraik emlékezetére bizott szóbeli üzenetek által tudatták rendeleteiket a főispánokkal s egyéb tisztviselőikkel, jobbara szóbeli kijelentések által osztogatták adományait s egyéb kegyelmeiket. Viszont a tisztviselők is élőszóval tették jelentéseiket a királynak; a kérelmezők és pörlekedők is így adták elő ügyeiket, így vették a királytól vagy a bíraktól mondott végzéseket s ítéleteket. E módnak a kifejlett görögországi igazgatás gépezetével ismerős Béla sokféle hátrányait tapasztalván, nem késett rendeletet bocsátani ki országában, hogy ezentul minden folyamodás, minden jelentékenyebb felelbités, ítélethozás, szóval minden fontosabb kormányeljárás írásba foglaltassék, hogy ekként az írott szó az igazgatásba rendet, pontosságot, könnyebbséget eszközöljön, jobban biztosítsa az egyesek jogait, tanuskodjék az ítéletekről.“ (Magyarország történelme. Pest, 1860. I. köt.)

III. Béla királyunk óta sok század repült el a magyar nemzet feje fölött, de a fontosabb ügyeknek irás utján való vezetése mind a mainapig úgy maradt nálunk, mint ahogy ezt még valamikor a byzanti izlés divatba hozta. (Folyt. köv.)

~~~~~  
 AZ ARADI TIZENHÁROM.  
 1849. okt. 5.

(Felolvasatott a Kisfaludy-társaság szept. 26-ki gyűlésén.)

Kigyuladt a csillag  
 Fenn a láthatáron,  
 Börtön ablakánál  
 Ül a tizenhárom.

Szivük reménységgel  
 S kétséggel is telve,  
 Ugy néznek az égre  
 S alattuk egy kertbe.

Elhagyott kis kert az,  
 Ember nem jár abban,  
 Csak az enyészet zsong  
 Bokrai közt halkan.

Hanem most egyszerre  
 Kert ajtaja roppan  
 S a porkoláb lép be...  
 Mit kereshet ottan?

Tán pókhálót gyermek  
 Megmetszett kezére?  
 Talán fodormentát  
 Egy beteg fejére?

Öreg porkolábnak  
 Egyéb dolga van most,  
 Ágbogrul egykedvűn  
 Kis pálczákat vagdos.

Csörrenés a bokron,  
 Zörrenés az ágon...  
 S számlálja a pálczát:  
 „Meg van... tizenhárom.“

Tábornokok nézik:  
 Mért van ez, mi végett?  
 S megszólal az egyik:  
 „Rosz jel ez... ítélet!“

Megjött az ítélet  
 És pedig halálra,  
 Készülnek is már a  
 Czeremóniára;

Ehhez kell a pálcza,  
 Ezt törik el holnap,  
 Halál hirdetéskor  
 Elénk ilyet dobnak.

Az ág el van metszve  
 Eldölt a mi sorsunk,  
 Holnap meghalunk mind...  
 Jertek imádkozzunk!

... Elborult a csillag  
 Fenn a láthatáron,  
 Siralomházban ül  
 Mind a tizenhárom.

Tóth Kálmán.

~~~~~  
 LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ. *)

Kedves barátom!

A tetétleni tisztartó lapodban is közlött „antikritiká“-ját olvastam s mint ritka esemegét nagy gyönyörűséggel élveztem. — De hogy választ írjak rá, azt bizony ne kivánd tőlem.

Ments isten! Csak nem óhajtod, hogy irodalmi dolgokban kasznári Gregusokkal és ispáni Gyulay Pálokkal vegyüljek polemiaiba? Valószínű ugyan, hogy e polemia az illetők kegyetlen elpáholtatásával végződne, de hát én az ilyen dicsőségre nem éhezem. Hadd tartsák urokat annak, aminek akarják, egy második Petőfinek vagy egy új Orfeusznek, ki lantjával még a tetétleni vadakat is művészi bámulatba ejti,

*) Azt hiszszük, nem követünk el indiscretiot, midőn e magán sorokat kellő tájékozásul nyilvánosságra hozzuk.
 Szerk.

dehogyan zavarom bennök a jámbor tisztelet ama nemes ösztönét, amely meg van még a verébben is, midőn háladalt és ódát zeng azon felsőbb lénynek, ki őt ellátja — árpa és búzaszemekkel. Óh nem, én ilyenre nem vetemedem.

Különben Zichy Gézáról szólva őszintén mondom, hogy én őt igen derék és lelkes embernek tartom, sőt a regény- és drámairodalom terén a jövőben nem keveset várok tőle; de nem tehetek róla, ha mint lyrikust nem tudom méltányolni és szörnyen nevetségesnek tünnek fel előttem azon részint enyhe, részint magasztaló bírálatok, amelyeket némely lapokban olvastam. Egy pár jó verset írni irhat akárki, de oly költőnek elismertetni, akinek egy Petőfi-társaság mások mellőzésével saját költségére érdemesnek tartja kiadni műveit, ez két különböző dolog. — De ez megtörtént s mivel megtörtént, Zichy Géza többé nem számítható egyszerűn azon műkedvelő verselők közé, kik iránt az elnézés rendén van, de igenis azon irodalmi tényezők közé, akiknél nagyon is feltehetjük a kérdést: vajjon mennyit nyomnak a latban, mennyiben jogosultak azon elismerésre, amelyben részesülnek. És ha ezt a kérdést felteszszük, furcsa eredményre jutunk. Határozottan állíthatom, hogy legalább a fővárosi írói körökben Zichy Gézáról mint lyrikusról senki sem tart semmit, sőt maga Endrődi Sándor is úgy nyilatkozott előttem, hogy ha tudta volna, hogy verseit a Zichy verseivel együtt fogják kiadni, kötetét mindenesetre visszavette volna a Petőfi-társaságtól.

No és mármost olvasva a lapokban megjelent dicsérő kritikákat, amelyeket éppen ugyanazon írók írnak, akiknek véleményét már előlegesen hallottuk, mit tegyen az ember — csodálkozzék, boszankodjék vagy nevéssen-é? Én kimondtam, amit más kimondani nem mert és nem bánom, hogy tettem. Kell, hogy az írókban legyen önérték s egy-egy magasabb állományú szép szeméiért s néhány üveg francia pezsgőért ne áldozza fel oly könnyen az igazságot.

Különben én nem vagyok kritikus, nem is irtam kritikát, — csak néhány jellemzést néhány költő társamról. Kimondtam véleményemet, erre pedig jogom volt, talán nemcsak jogom, de kötelességem is szemben a kritikusok ama furcsa eljárásával, amelyet hazánk „pezsgős szellemű“ poetájával: Zichy Gézával szemben követtek.

A tetétleni tisztartó ur pedig békén alhatik miattam.
Barátod

Darmay Viktor.

KISFALUDY-TÁRSASÁG ÜLÉSE.

Komikus tragoedia 3 levonásban.

A Kisfaludy-társaság ott ül az akadémiában — minél nagyobb képpel. Valahogy félre ne magyaráztassék kérem; ez egyedül optikai csalódás, mivel ma az ünnepélyes ülés alkalmából neki borotválkoztak.

Egy hang: Nem kell ahoz neki szappan,
Anélkül is mester abban.

Pali-Gyulali-Hallali. A gyűlést megnyitom — bár nem érdemlik a fényt.

Mesélő bácsi (nagy beszédbe kezd) Világosságot, több világosságot. — Mondá Goethe.

Szolga (Előugrik nagy ijedten) Gyujtom már, csak ne izéljen no!

Pulszky (de Fuvolássy.) Mondtam én, hogy a Kisfaludy-társaság annyira magasztos állást foglal el, hogy még azok is, akik csak szolgálatában állanak, fényt árasztanak az akadémiára. Jegyzőkönyveztetik.

A laptudósítók jegyeznek. György Aladár ijesztő bájmosolyra fakad. Inge búsan hajol nyakán kétfelé. (Nincs rajta gomb.)

Vad Jani (türköl bakterileg) Tüttürütüttü! Bum-bum piff-paff-puff!!! Kisérdemü közönség! Mert mi vagy te az én nagy Kálmánomhoz?! — Papsajt. Halld az isteni dicsverset és tomboljon benned a neki vadult öröm arabs paripája, hogy nem szánom az orrod elöl és felolvasom. (Olvassa vadpathossal „Az aradi tizenhárom“ cz. vers-kalapálmányt.)*)

A közönség egy része alszik, másik kioldalog, hogy kedvére kikáromkodja magát. Az aradi tizenhárom sirjában ünnepélyesen felfordul. Baja nagy kotlója megtörüli a kis Medjidie Béla orrocskáját s könyvek között suttogja hozzá: ugy-e csak nagy költő apád!

Vad Jani. (szepegve tartja a papírost.) No! Hic véde van máj!

Közönség: Be derék, hajh!

Vad Jani: No, hát nem mondtam, hód ez a vejsz dejét ed vejsz! (Még egyszer elolvassa az utolsó sort) Ész — moszt — no — no moszt — — no....

Közönség: Fabicska!

Vad Jani: Ud-e nem hajjotát jól?

Közönség. (Csak lélegzik.)

Vad Jani: No hát méd ecezzej ejojvaszom! (Készül.)

Gyulai (Int a szolgának, hogy rántsa el Plevnait.)

Szolga: (Plevnait elrántja és székére nyomja.)

Gyulai (Gunyorosan sug neki valamit.)

Plevnai: K. (Nyafog. Én nem tehetet lóla, ő az ota, minet ij?)

Közönség: (Csak tovább lélegzik.)

II. Levonás.

Dalvadi és a közönség.

Mulattató história dalmadiádokban.

D. Jöszte kedves buksim! Hoczi jaz ábéczét, Hadd szedem újra a gyermekálmok mézét!

Mondjátok, fujjátok: kétszerkettő mennyi? Óh, hogy meg nem lehet benneteket enni!

No, de elég mára, a tanulás vára
Be van véve szépen, játszunk egyet, tán na!

Bukfenezezünk szépen, aztán paripázunk,
Nádból paripákat faragunk, csinálunk.

*) Curiosum-képen mai számunkban olvasható.

Míntha eltévednék fűzfabokros rétbe . . . .
S dal volna felírva minden falevéltre!

S én szedném levelét egyre a fűzfának . . . .
S azok koszorummá összefonódnának!

Közönség: Koszorudra méltó vagy dicső Dalmady,
Többet ennél immár minek is mondani?

III. Levonás.

Bre-ke-ke-gre-kus-kus. Mese, mese, mesd ketté,
Üres hólyag vágd ketté,
Mija?

Kisfaludy társ.) (lassan de egyszerre) A te meséd!
Közönség

Bre-ke-ke-gre-gus-kus tovább mesél egy fél
óránál. Utoljára magok a tagok maradnak. Gregus to-
vább olvas; tudja, hogy azoknak k. kötelessége a —
maradás.

Ülés után:

Gyulai: Te Ágost! Honnan vetted ezt a közö-
rüs mesét, valld meg igaz lelkedre?

Greggus. Sehon (akadoz, gondolkozik)... nan
(10 percnyi eszme-szünet*) sem.

Gyulai (mosolyog.) Te, gonosz csont! Jó, hogy
Márkus bácsi vagy a kis mesélő fel nem ébred sirjából
s fel nem üti előtted a „Gyermekbarát“ 67-iki folya-
mának illusztrált meséjét ott eredetiben! Különbösen aján-
lom még forrásnak különösen Dolinayt, aztán a Lányok
Lapját — ott is sok feldolgozatlan anyag van még.

Greggus. (Lethargikus eszmeszünetben marad,
nyög.)

Dr. Ágai: (Emanczipált somolygással) No, van
mese, édes? . . . .

Greggus. Igen, van édes mese.

Drágai. Jaj! Mily szellem! Te Shakes-
peare . . . (fordító...) te jöjj májjam fölé!

Greggus. Hát felveszed a lapodba?

Drágai. Hehehe! Tudod, kéz kezet mos.

György A. (odaroohan.) Csak lassan!

Drágai: Tudod, ha te szereted a te zsidódat, én
is szeretem az én zsidómat. Az pedig magam vagyok.
Tárcaért bárczát! Éltessük egymást, hogy élhessünk
és éljünk hogy egymást éltessük. Prosit!

A nagy lapokból másnap:

A Kisf. társaság élénk, ünnepélyes ülést tartott.
Legelőször Vadnai lépett a felolvasó asztalhoz s óriási
hatással, egetverő tetszésnyilvánítások közt olvasta fel
kitűnő költőnk Tóth Kálmán költeményét. Dalmady
hangulatteljes, meleg, családias költeményeket olvasott
fel, melyeket mindvégig nagy tetszéssel kísért a közön-
ség lankadatlan figyelme.

Közönség: (Szomorú közönnyel) Sohaj!

Arany J. Csak azt csudálom, hogy ezt a mai
Kisfaludy-társaságot le nem gyűrte még az első hazai
kath. legényegylet vagy más ilyesmi!

Sznat — Más. Petőfi-társaság! Mért késél az
éji homályban?!

Volt egyszer egy váltó, amit mindig ovatoltak.

Mókái: Mit bánom én, trilalérom . . . .

Hisz se ingem, se gallérom!

Éljen a sárga könyv s. a. t.

Aucun.

REPLIKÁK.

Barmók Lajos (Don Pedró) az „Üstökös“-ben
lapunkról is okoskodik, illetőleg — barmókosko-
dik. Nem csodáljuk. Be kell ismernünk, hogy a „Déli-
báb“ minapi számában mi egy szörnyű merényletet kö-
vettünk el. Megreszkiroztunk ugyanis egy pár tréfás
megjegyzést Jókai legújabb vállalatára, a „Történelmi
Regénytár“-ra vonatkozólag, ami úgy egyszerű józan
észszel tekintve, még nem volna oly nagy dolog — de
hjah! — vannak emberek, akik e részben egészen kü-
lön álláspontot foglalnak el s akik minden hét főbün-
nél nagyobb bűnnek tartják azt, ha valaki, mint a
jambor bramin a vishnu istenség előtt, tédet fejet nem
hajt és arczra nem veti magát lángeszű regényirónk-
nak már neve hallatára is, annál inkább ha hozsannát
nem zeng az isteni bálvány legkisebb mozdulata és
szempillantásának nagyszerűsége felett. Mi ezt, mint
mondva volt, nem tettük s így nem csoda, hogy a „Hon-
és „Üstökös“ szerkesztőségének vakonimádó mihasz-
nái, nehogy princípálisuk szemében úgy tűnjenek fel,
mintha ingyen pusztítanak a mindennapi kenyeret,
kapva kaptak a jó alkalmon s összedugva fülekkel ko-
szoruzott fejüket, Barmók uram főkuktás vezetése
mellett ki is főztek valamit, amit aztán föl is tálaltak
azonmódon a „jobb sorsra érdemes“ publikum étvá-
gyának.

A paprikás eledel hosszúra eresztett levéből
halásznunk ki néhány keményebb falatot. A „Déli-
báb“-ot a Csáky-szalmájának nevezi. Biz ez
pompás vicz lehet, de hát egy kissé gyanús. Ugy látszik
t. Barmók ur, hogy önnek is mindig csak a takar-
mányon jár az esze. Tán nincs elég? Aztán közöl
parodiamutatványul egy verset Csáky Alfonztól. —
Maglehet, hogy az a vers nem éppen a legjobb, sőt
tegyük fel, hogy rossz — de hát uramfia, mit gondol ön?
azt-e, hogy csak önnek van joga rossz verset írni és azt
kiadni?

Főlemlit néhány nevet, azon megjegyzés kísé-
retében, hogy ime ilyen munkatársai vannak a „Déli-
báb“-nak! Valóban szörnyű, iszonyú lap lehet az, a-
melyikbe Barmók uram nem dolgozik, akiről megírta
Jókai, hogy annyiban hasonlít Petőfihez, hogy Petőfi-
nek is egy foga hiányzott, éppen mint kedves Bar-
mókunknak.

*) Valahogy az istenért „eszme-szüret“-nek ne szedjék.

Shakespeare nem énekelt, Byron nem tánczolt, Dante nem lovagolt, Petrarca nem krikrizett; te egyiket sem teszed és így együtt vagy — valamennyi. — Az Abafi Lajosok, Reviczky Gyulák, Koroda Pálok, Darmay Viktorok stb. mik ökhöz képest?

Apropos! A Darmay neve Barmaynak lett írva. Pompás névparodia. Tudomásunk szerint Darmaynak csakugyan vannak barmai, akiket olykor-olykor, ha rakonzátlankodnak, meg is szokott ostorozni; ilyen barmok például maga Barmók is és az „Üstökös“ egyéb barmai.

A volt „Röpke iverk“ szerkesztőjétől következő sorokat vettük:

„Tisztelt szerkesztő ur! Ha a lapjában egyszer már befejezettnek nyilvánított vitát e sorokkal ismét felújítom, teszem azért, hogy magamat egészen tisztázzam s bebizonyítsam, mennyire igaztalan s elhamarkodott a vád, különösen, ha az oly részről eredt, mely maga leledzik abban a hibában, melylyel mást vádol. A reám vonatkozó élczelést egészen válasz nélkül hagyva, a következőkben egész halom példával fogom kimutatni, hogy itt is az említett eset forog fenn. — Miután lapom megszűnt, elvárom a szerkesztő loyaltásától, hogy nem tagadja meg soraim közlését, annál kevésbbé, minthogy azok részben önvédelmemet foglalják magukban; ami pedig támadás van bennök, árthat ugyan a „Déliab“ renomméjének,*) de mentségül szolgálhat a szerkesztő hosszas távolléte, mely alatt elnézésből is sok hiba csuszhatott be lapjába.

A „Röpke Iverk“ orthographiája ellen felhozott vádakra e lap 9-ik számában megfelelően, szükségtelenek tartom itt ugyanazt ismételni s csupán annyit jegyzek meg, hogy nagyon ferde szokás az írásban nyilatkozó legparányibb eltérés ellen is felszólalni s mindig az akadémiai rendszabályokra utalni. — Az orthographiában is lehet egyéniség.

Én nem értem rá, lapja eddigi számaiból a helyesírási s egyéb baklövéseket szögről-végre kikutatni, de véletlenül egyik (a 19.) számot elővéve, most azon helyzetben vagyok, hogy egyetlen számából számtalan idétlen nyelvtani és szóköztési hibát s az ép nyelvérzékét sértő kifczamultságot vagyok képes összehordani. Lássuk. Itt jönnek az idézetek. Aztán folytatja:

„Most pedig valamire figyelmeztetem a szerkesztőt. Nézze át lapja ugyane számát szorgalmasan s fogja látni, hogy ez egyetlen számban legalább negyven-szer van az „s“ előtt vessző! És most következik a java; a „Déliab“ vessző után nagy kezdőbetűt ír, mint azt a czimlapon láthatni, hol munkatársait, sorolja fel. „... Szabó Endre, Dr. Szabó Dávid, Dr. Szemák István...“ Tehát a doktort nagybetűvel írja. Csak nem tiszteletből?

Fölemlitem még, hogy a „D.“ főmunkatársa, gr. Csáky Alfonz ur, így fejezi be felhívását: „... mara-

*) Ne mondja?!

Szerk.

dok Tisztelettel...“ sat. Tehát „maradok“ után nagybetűt ír.

Ezekből láthatja ön és mindenki, hogy mégsem kell korlátoltság ahhoz: **indokolatlan vádat elnem hinni és megmosolyogni.**

Tisztelettel Komjáti Jenő.

Budapest, 1877. szept. 27.“

Időközben még a következő nyilatkozatot is kaptuk:

Nyilatkozat.

Kijelentem, hogy a „Déliab“ támadásaira csak azért tartottam szükségesnek felelni, hogy a dolgot e lap közönsége előtt is tisztázzam. Másképen, a „Déliab“ 23-ik számában foglalt sértegetés után, melyre válaszolni egyáltalán nem illik, ezen eljárásom indokolatlannak tűnnék fel.

Budapest 1877. okt. 5.

Komjáti Jenő.

Végnyilatkozat.

Minthogy K. J. loyaltásomra hivatkozik, nem akartam az utat elvágni önvédelmezése előtt. Elismerem, hogy az én lapomban, különösen a 19. számban is sok hiba volt, de mentségül szolgálhat saját szavai szerint: hosszas távollétem. Ez azonban még mindig nem bizonyítja azt, hogy hibái nem voltak hibák. Hogy az orthographiában is lehet egyéniség: éppen lapunkban volt bebizonyítva; de hogy ön orthographiai elvével (?) nem képezhet egyéniséget: azt láttuk! Máskülönb az orthographia tudomány s erre nézve mint legfőbb tekintély, irányadó leginkább csakis az akadémia lehet.

Azt mondja, hogy vessző után nagy kezdőbetűt írunk, midőn a munkatársak neveit felsoroljuk Derék! Majd, ha még egyszer szerkesztő lesz, sorolja fel munkatársait kis kezdőbetűvel.

Hogy felhívásukban „maradok Tisztelettel“ lett volna, nem igaz. Ezekből láthatja ön és mindenki, hogy mégis korlátoltság kell ahhoz: indokolt vádat elnem hinni és megmosolyogni!

Debreczen okt. 12. 1877.

Dengi János.

BÖLCS BOLONDSÁGOK.

Szegeden, e derék magyar városban, valami „Kaufmanische Geselligkeitsclubb“-ot akar alakítani néhány fiatal ember; a „provisorisch comité“ már többeknek be is küldötte az „Einladung“-ot a „Besprechung“-ra.

Ott meg így megy.

Hiába! Haladunk a korrallal, mondaná erre is Bernáth Gazsi bátyánk, ha — még élne.

Ugy bizony. * * *

Mikor még Nixsic István 70-ik számú gyalogezredbeli hadnagy is aziránt folyamodott öfelségéhez, hogy engedné meg, miszerint nevét Nixschiesre változtathassa.

No lám! Mégis csak magyarosodunk. *)

S—m J—ő.

*) Térésük miatt a többi csak jövő számunkban hozhatjuk.

Szerk.

A 26. számban közlött sakkalány értelme a következő:

Egy percz adá az életet,
Egy szívem és szerelmemet,
Egy a kint. kéj gyönyört alkot,
Üdvöt s boldogtalanságot,
E percz mióta láttalak
Világot ölt, mert láttalak
S a mennyet földön élvezni
Tudod mi? — élve elveszni!

A számrejtvény pedig: „Balaton-Füred.”

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be:

Babos Szidónia, Erdésy Jozefa, Buday Vilma, Péterdi András, Jóbb Ferencz, Kálnoki Matild, Szőlősy Szerafin, Kövesdi Mariska, Ferenczy Nándor, Weisz Fáni, Kendy Mariska, — Fazekas Olga.

Szerkesztői üzenet.

Nagy-Kanizsára. Az a tudósítás nagyon jól esett. Majd én is üritek az önök egészségére!

Aucun. Az elsőnek van hangulata, de nincs eszméje, a másodiknak („Nem vádollarak”) eszméje és hangulata is van, de nagyon elnyújtotta; kisértse meg rövidbe vonni. Az utolsó stropha különben is csak hátrányára van az egész kis költeménynek. A prózát más-kor is szívesen veszem. Üdvözlöm.

P. Á. Budapest. Az arcképet vettem, mihelyt lehet, viszonzom. Az a viszony ismét alóállhat, ha munkálkodni fog.

L. S. Budapest. Átolvasása után szólunk.

Egy regény története. Szintén.

Hull a levél. Az nekünk nem imponál, hogy ontól már a „Fővárosi Lapok” is közölt verset. Küldjön jót s mi is szívesen közöljük. Mi minden arravaló kezdőnek szívesen tért nyitunk.

Nem vagyok én méltó stb. Ön üres órájában irta ezeket ambitio nélkül. A tehetség első ismertető jele az ambitio. Költeményeiben van hangulat, de nagyon hosszúra nyújtja azokat s így rendesen ellapulnak. Irjon ambícióval, rövidebbet s nagyobb műgondal. A prózákat talán inkább használhatnám.

A. F. Reméljük, most már meg van elégedve. Csak aztán iparkodjék minket is kielégíteni.

E. K. Budapest. No meglátjuk. A küldést mi szüntettük be. Az a bizonyos — mint látja — nem maradt szárazon. Arról még nem irtak.

Szerelem és költészet. Nagysád még közölhetőt is irhat, ennek utolsó szaka az egészet tönkre teszi.

„A kétségbeesés dalai”-ból egyet közölni fogunk. Öntől beszélyt vennénk a legszivesebben.

„Szavasi Ujság.” A 36. szám nekem is megvolt; de ott már folytatása van. Előbből kérem.

Majthényi Flóra önnagyságát kérjük, szíveskedjék velünk jelenlegi lakását mielőbb tudatni.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Okt. 4-én. Molière „Fösvény”-e, Harpagont Lovászi adta. Látszott rajta némi tanulmány s ha tovább is igyekezik hasznavehető személyesítője leendő klasszikus jellemeknek. A többiek is megállták helyüket.

Okt. 5-én. Tóth Ede „Falu rossza” Szabó Bandi föllépteül. Tőle, mint a megjelenéskor nyilvánított viharos taps is mutatta, sokat vártunk; s talán éppen ez az oka, hogy teljesen nem elégitett ki. Hangja nem emelkedett felül a vidéki jobb Gőndör Sándorokén; taghordozása sem volt kifogástalan. Szembeötlő hibája különösen, hogy kezeinek nem tud dolgot adni; folytonos zsebredugásuk bosszantó. Nyilvay Irma (Finom Rózsi) kifogástalanul játszott. Aranyosi Gonosz Pistája mit se ért. Mondhatni a szerep mentette meg Aranyosit, hogy teljes kudarcot ne valljon vele. Török né mint mindent Boriskát is kitűnően alakítá.

Okt. 6-án. D'Ennery és Clermon „Két árvá”-ja. A szentimentális darab főbb szerepeit Törökné, Gyöngyösi Etel, Szikszainé, Deák Kata, Ferenczi és Vezéri adták. Szépen sikerült Henriette (Törökné) és Louise (Gy. Etel) ama jelenete, melyben La Frochard viskójában egymást fölismerik. Gyöngyösi Etel még ennél jobban nem játszott.

Okt. 9-én. Raimond ismeretes tündérregéje a „Tékozló.” Skandalosus előadás. A tündérregék főjellemvonása a tündériesség, pillanatszerűség, gyorsaság. S mit láttunk? vontatott, zavart járkálást, szerep nem tudást, rendezői gondatlanságot stb. Flotwel nem Toldynak való, Dobaiban (orvos) hiányzott az orvosi qualificatio, Tukoray, a koldus, csakugyan könyörületreméltó volt; Szabó Bandi, az inas, kedv nélküli, erőltetett; ellenben mint asztalos megnyerő, jóízű. Nyilvay I. se maradt hátul, kedves s fölötte csinos szobalánynak bizonyult. Törökné Sz. Róza (Cheristane) most is kifogástalan volt; szinte sajnáltuk, hogy a földiek közé vegyüljön. A diszletezés nagyszerű volt és becsületére vált volna bármely európai színháznak.

Okt. 10. Temesváryné Farkas Irma föllépteül: Schiller „Stuart Mária” című történeti drámája került színre.

Temesváryné urhölgyet a mult szinidényben gyakrabban volt alkalmunk látni műkedvelői szereplései alkalmából s bár akkor, mint éppen műkedvelő, nem volt a szoros értelemben vett kritika szemüvegén keresztül bírálható: mégis kénytelenek valánk gyakorta kisebb-nagyobb kifogásokat emelni játéka ellen, annyira, hogy midőn ez idényben mint a hősnői szerepek rendes előadója terjesztetett fel a személyzet névsorába — őszintén szólva — majdnem hajlandók valánk kételkedni abban, hogy helyét a követelményekhez és a fokozottabb műgényekhez mérten betöltse. Azonban ugyanezen őszinteséggel mondva — mai játéka után kellemesen csalódtunk.

Stuart Mária-hoz, tekintettel a szerep nagyszerű

voltára s tekintettel e nagyszabású darab, több, valóban művészi erőt igénylő helyére, bizonyára igen kevés kifogás fér. Szavalata, tartása és tagjátéka — némi arczjátéki egyformaságot s hogy úgy mondjuk egyhangúságot mellőzve — oly művésziek valának, a melyek Stuart Mária általunk látott akármely személyesítőjének sem váltak volna szegényére s jóval felül állottak a műkedvelőtől várható képesség színvonalán; Erzsébettel való remekül keresztülvitt jelenetében pedig kétségbevonhatlanul megmutatta, hogy je nagyszerűen nehéz szerepet tanulmányozta, még pedig sikerrel.

Sziksza iné H. Laura „Erzsébet“ szerepében szintén igen jól megállta helyét.

Toldi, Lovászi, Vezéri és Ferenczi emelték az előadás összhangját s különösen Ferenczyt illetőleg újból meggyőződünk, hogy ha fel-felcsillámló figyelemreméltó tehetsége kifejlesztéséhez több és alkalmasabb tért nyer, hasznavehető színészszé válhatik, csak dühbe ne jöjjön néha akkor is, mikor nem éppen szükséges, mint ma Pénteki.

Az első bérlet a mai előadással nyílt meg; s ha a bérlők ma észlelt létszáma nem emelkedik, még pedig nagyban nem s ha a közönség továbbra is ily feltűnőleg csekély számú megjelenéssel pártolja színügyünket; nem lesz mit csodálkoznunk a felett, ha mindig szomorujátékokat látunk a pártolást mindenestre megérdemlő színpadunkon.

Argus.

TRÉFÁK ÉS ADOMÁK.

Közlő jegyzeteiből: Gróf Csáky Alfonz.

A vak Milton harmadszor is szerencsésen nősült. Lord Bussingham mondá egykor neki; hogy felesége szép mint a rózsza. Színéről nem ismerhetem, felelt a költő, mert vak vagyok; hanem töviseiről gondolom hogy igaza van a lordnak.

* * *

A spanyol függetlenségi háboru bevégezte után egy spanyol tiszt Cordova tábornokhoz fordult s valamely jövedelmes hivatalért könyörgött. A tábornok, ki őt sok diszrendjelekkel ékítve látta, oly kíváncsi volt s megkérde, mily hősi tettek által jutott oly számos érdemrendhez? — Hol nyerte ön ezen rendet? kérde a tábornok. — Az... i megfutamodásnál. — És ezt: — Az... i megfutamodásnál. — „S emezt“? — Az... i megfutamodásnál. — A tábornok ezt tovább nem tűrhete s dühösen kiálta hozzá: „Futamodjék meg ön uram, e pillanatban előlem, nehogy testének egy oly részét ékesítsen föl diszrenddel, mely érdemesebb arra, hogy azokat viselje mint önnek melle!“

* * *

Bizonyos színházban egy színműt tökéletesen kipiszogtek, csak egyetlen egy néző tapsolt. De ugyan hogy tud ön tapsolni — kérde őt szomszédja — midőn mindenki piszog? — Éppen azért — viszonzá amaz — én a piszogőknek jelentem ki tetszésemet.“

* * *

Egy falusi tanító azt kérde egyik tanítványától, melyik országban teremnek a legszebb szamarak? A gyermek kinek a természettudomány nem mélyen volt fejében, zavarodva mereszté földre szeméit. A tanító haragosan kiáltott rá: „Mit nézesz a földre, tekints rám!“

* * *

X... faluban meghalt az öreg biró s a mogyorófa pálcza árván állott a mélyen gyászoló faluház tanács-termében. Biró választásra gyűlt tehát a község s megkezdett a fontos ülés az uradalmi ispány elnöklése alatt. Történetből a falu birtokosa is — N... huszárezredes jelen volt s többek közt így szólott az ispányhoz: Lesz kegyednek elég baja, míg ezen gazemberek közt egy becsületes emberre talál: — Hisz nagyságos uram, — vága itt közbe a közel álló kis biró, — ha ezredes is kerülhetett ki falunkból, egy birót csak inkább fogunk találni.

* * *

Egy nagy vásár alkalmával, a Várnászt adák a nemzeti színházban. — Egy vidéki ur szinte vásárra érkezett barátjával egy egyezett, hogy egyik földszint másik a karzaton, nézze a darabot s e szerint alul-felül vizsgálhassák azt. Ugyan mondja meg csak barátom uram jambusban van-e irva, vagy prózában az a Várnász? — Kérdezé a földszinti néző a karzatit előadás után. — Hiszen barátom közelebb volt hozzá felelé amaz, hogyan tudjam én azt oly messziről megösmerni. Egy harmadik társ még ezzel toldá meg. A Várnász uraim sem jambusban, sem prózában, hanem tetőtől talpig magyar ruhában van.

Egy hat octávás Phisharmonica, legjobb karban szabad kézből jutányos áron eladó. Értekezhetni lehet Kádasteza 1889. sz. alatt.

Közvetítő és tudakozó intézet.

A debreczeni közvetítő tudakozó intézet ajánlja magát a n. é. közönség kegyes pártfogásába.

Foglalkozik mindennemű ingatlan u. m. házak, földek, szőlők és gyártelepek adás-vevés, cserélés és bérbeadásával, továbbá ingóságok eladása, különösen Wertheim vas szekrények, használt butorok, varró- és cséplőgépekkel, bolti állványok és egyéb felszerelésekkel, értékpapirokkal sat. és végre gazdatisztek, gépészek, nevelő és nevelőnők, zongora tanító és tanítónők, társalgónők s mindkét nembeli cselédek gyors és pontos elhelyezésével, nemkülönben kölcsön pénzek biztos elhelyezésével. Egyuttal figyelmébe ajánlja a nagyérdemű közönségnek a város különböző részein alkalmazott tábláit falragaszok kifüggesztésére, valamint a helyi lapokban közlendő hirdetésekre.

Zichermann H.